

29.04.2013

Kj/53

§ 510

V Sj / Valtuutettu Sirpa Puhakan aloite maahanmuuttajien kielenopetuksen järjestämisestä

HEL 2012-013815 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Sirpa Puhakan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Puhakan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Sirpa Puhakan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sirpa Puhakka ja 15 muuta valtuutettua esittävät selvityksen tekemistä maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen opetuksen tarpeesta. Aloitteessa todetaan, että selvityksen jälkeen kielenopetukseen tehdään tarvittavat lisäykset, joissa otetaan huomioon koulutuksen riittävyys, sen niveltäminen työelämään ja työelämän ulkopuolella olevien naisten kielenoppiminen.

Kaupunginhallitus viittaa maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausuntoon, jossa todetaan, että vastuu maahanmuuttajien kielenopetuksen järjestämisestä jakaantuu kahtaalle. Työhallinto kantaa päävastuun työmarkkinoille hakeutuvien, työttömien maahanmuuttajien kielikoulutuksesta. Koulutusta järjestetään ns. työvoimapoliittisena kotoutumiskoulutuksena. Kaupunki puolestaan kantaa päävastuun muiden ryhmien kotoutumisesta, ja sitä

kautta kielenopetuksesta. Näitä ryhmiä ovat esimerkiksi työvoiman ulkopuolella olevat, ja toisaalta työlliset.

Helsingin kaupunki kantaa myös työnantajana vastuuta maahanmuuttajien kielenopetuksesta. Kaupunki järjestää palveluksessaan oleville, esimerkiksi palkkatuetussa työssä tai muissa työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä oleville maahanmuuttajille suomen kielen koulutusta. Vuonna 2012 näihin koulutuksiin osallistui 510 henkeä. Helsingin kaupungin työllisyydenhoidossa on periaatteena, että suomen kielen oppiminen niveltyy työn tekemiseen. Helsinki on ollut myös kehittämässä kullakin ammattialalla vaadittavan suomen kielen taidon kriteereitä.

Lausunnosta ilmenee edelleen, että suomen kielen koulutuksen kysyntää ja tarjontaa on tasapainotettu niin, että kukin toimijoista profiloituu aiempaa selkeämmin perustehtävänsä mukaiseen opetukseen. Näin työväenopisto keskittyy vapaaseen sivistystyöhön, ja opetusviraston aikuislukio puolestaan laajempiin kokonaisuuksiin, jossa opetusta pyritään kytkemään esimerkiksi ammatillisten oppilaitosten opintokokonaisuuksiin. Suomen ja ruotsin kielen kurssit on lisäksi koottu Infopankki-palveluun, josta kaikki pääkaupunkiseudun kurssit ja vapaat paikat ovat löydettävissä. Tämä palvelu toimii kolmella kielellä. Erityisryhmistä on huomioitu erityisesti kotona lapsiaan hoitavien vanhempien kielenoppimisen tarpeet. Kaupunginhallitus myönsi kokouksessaan 8.4.2013 maahanmuuttajakotiäitien kielikoulutukseen käytettäväksi noin 450 tuhatta euroa. Kielenopetusta järjestetään useissa eri tiloissa, ja niin että lastenhoito on järjestetty koulutuksen ajaksi.

Kaupunginhallitus pitää lausunnossa olevaa kuvausta opetuksen järjestämisen ja vastuun jakautumisen periaatteista itsessään seikkaperäisenä ja kattavana. Erityisen selvitystyön käynnistäminen ei tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista. Maahanmuuttajille tarjottavan kielenopetuksen koordinoitua tulee kuitenkin edelleen kehittää virastojen välisellä yhteistyöllä. Tässä yhteydessä kaupunginhallitus viittaa Maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutuspolun Helsingissä -työryhmään. Työryhmä on perustettu 1.3.2013 tehtävänä mm. olemassa olevien palveluiden ja tarpeiden kohtaannon tunnistaminen. Lisäksi kaupungin henkilöstöpolitiikka edellyttää, että eri työpisteissä noudatetaan yhteneväisiä käytäntöjä myös kielenopetuksen tarjonnassa ja koulutukseen pääsyssä. Tältä osin vastuu ohjauksesta on kaupungin henkilöstökeskuksella. Maahanmuuttajille suunnattujen palvelujen tarjonnan yhteensovittaminen ja kehittäminen vastaavat myös kaupunginvaltuuston strategiaohjelmassa 2013 - 2016 hyväksytyt linjaukset. Sen osiossa Kansainvälinen Helsinki - Maahanmuuttajat aktiivisina kansalaisina on lueteltu joukko toimenpiteitä, joiden

29.04.2013

Kj/53

tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen ja kielen oppimisen tehostaminen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Puhakan aloite

Päätöshistoria

Henkilöstökeskus 8.4.2013

HEL 2012-013815 T 00 00 03

Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta lausuu valtuutettu Puhakan (ym.) valtuustoaloitteen pohjalta seuraavaa:

Maahanmuuttajien kielenopetuksen järjestämisessä vastuu jakaantuu kahtaalle. Työhallinto – eli paikallistasolla Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto - on päävastuussa työmarkkinoille hakeutuvien, työttömien maahanmuuttajien kielikoulutuksesta, jota järjestetään työvoimapolitiittisena kotoutumiskoulutuksena. Kunta on päävastuussa muiden ryhmien kotoutumisesta, ja tätä kautta myös kielenopetuksesta. Näitä ryhmiä ovat esimerkiksi työlliset ja työvoiman ulkopuolella olevat.

Työvoimapolitiittiseen kielikoulutukseen on saatu viime vuosina käyttöön varsin toimiva ohjaus-, hallinnointi- ja tiedonvälitysjärjestelmä Koulutusportti, joka yhdessä suomen kielen testausjärjestelmän kanssa antaa reaaliaikaisesti tietoa kielikoulutusten jonotilanteesta eri osaamistasoilla työvoimapolitiittista kielikoulutusta hankkiville Uudenmaan Ely-keskuksessa sekä maahanmuuttajia koulutukseen ohjaaville työvoimaneuvojille te-toimistossa.

Henkilöstökeskus järjestää kaupungin virastoissa ja liikelaitoksissa työskenteleville (vakituksessa, määräaikaisessa tai palkkatukityössä) sekä kaupungilla erilaisissa työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä oleville maahanmuuttajille suomen kielen koulutusta. Vuonna 2012 näihin koulutuksiin osallistui 510 henkeä, ja koulutusta hankittiin 640 000 eurolla. Henkilöstökeskuksen järjestämistä koulutuksista suurin osa on räätälöityjä, maahanmuuttajien sekä virastojen tarpeita hyödyttäviä, ammattikohtaisia suomen kielen kursseja. Vuodesta 2009 henkilöstökeskuksessa on toiminut ammatillisen suomen kielen

kehittämishanke ASKI, joka on saanut kansainvälistä mainetta kehittäessään kullakin ammattialalla vaadittavan suomen kielen taidon kriteereitä. Helsingin kaupungin työllisyydenhoidossa periaatteena on, että suomen kielen oppiminen niveltyy työn tekemiseen.

Suomenkielinen työväenopisto sekä ruotsinkielen osalta ruotsinkielinen työväenopisto Arbis järjestävät omilla määrärahoillaan maahanmuuttajille suunnattua kielikoulutusta. Opetusvirasto puolestaan järjestää suomen kielen koulutusta aikuislukiossa omilla määrärahoillaan sekä ostopalveluna työllisyydenhoidon määrärahalla (vuonna 2012 yhteensä 317 hengelle 340 000 eurolla).

Suomen kielen (S2) koulutuksen kysyntää ja tarjontaa on tasapainotettu viime vuosina siten, että koulutuksen järjestäjät ovat profiloituneet selkeämmin perustehtävänsä mukaiseen kielenopetukseen. Työväenopisto keskittyy perustehtävänsä mukaisesti vapaaseen sivistystyöhön, eli työmarkkinoiden ulkopuolella ja töissä käyvien S2-opetukseen, eikä järjestä enää työvoimapolitiiseksi koulutukseksi rinnastettavaa kielikoulutusta, joka on ensisijaisesti valtion työhallinnon tehtävä. Opetusviraston aikuislukio puolestaan keskittyy laajempiin kokonaisuuksiin siten, että maahanmuuttajille suunnatussa aikuisten perus- ja lukio-opetuksessa kannustetaan suomen kielen opintojen liittämistä laajempiin kokonaisuuksiin. S2-opetusta kytketään myös aiempaa laajemmin ammatillisten oppilaitosten opintokokonaisuuksiin, kuten maahanmuuttajien valmentavaan koulutukseen.

Vuosina 2009–2010 opetusvirastossa kehitettiin kaupungin tarjoaman S2-opetuksen (suomi toisena kielenä työväenopistoissa, aikuislukiossa ja ostopalveluna) sisältöjä, ohjausta, sekä pyrittiin rakentamaan yhtenäinen ilmoittautumisjärjestelmä. Tämä ei kuitenkaan onnistunut tietojärjestelmien yhteensovittamisen ongelmien vuoksi.

Suomen- ja ruotsin kielen koulutukseen hakeutumista on helpotettu pääkaupunkiseudulla kehittämällä osaksi Infopankki-palvelua www.finnishcourses.fi -palvelu, jossa kaikki seudun kurssit ja niissä olevat vapaat paikat ovat löydettävissä reaaliaikaisesti kolmella kielellä. Tämä on lisännyt koulutuksen tarjoajien yhteistyötä eri taitotason ja kohderyhmien kurssien kehittämisessä, toteuttamisessa ja markkinoinnissa.

Erityisryhmistä on huomioitu erityisesti kotona lapsiaan hoitavien vanhempien kielen oppimisen tarpeet. Tälle kohderyhmälle on tarjottu Helsingissä suomen kielen opetusta käytännönläheisesti jo vuosituhannen vaihteesta lähtien. Monihallintokuntainen yhteistyö käynnistyi 2011, jolloin henkilöstökeskus, opetusvirasto, suomenkielinen työväenopisto, ruotsinkielinen työväenopisto Arbis ja

sosiaaliviraston päivähoidon vastuualue (nykyinen varhaiskasvatusvirasto) laajensivat kotivanhempien kielenopetusta leikkipuistoihin ja järjestöjen tarjoamiin tiloihin. Järjestöt myös toteuttavat kielenoppimiseen tähtäävää toimintaa kaupungin tarjoamissa tiloissa. Perusajatuksena on se, että vanhempien oppiessa kieltä lapsilla on omaa toimintaa.

Nyt toimintaa toteutetaan jo 12 toimipaikassa, ja se tavoitti vuonna 2012 yhteensä 174 maahanmuuttajavanhempaa ja lisäksi heidän lapsensa. Tarjonta ei vielä täysin vastaa kysyntää ja toimintaa on tarkoitus lisätä kahdella uudella kurssilla syksystä 2013 sekä kehittää järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä eri puolella Helsinkiä.

Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta katsoo, että päävastuu kielikoulutuksen järjestämisestä työttömille, työmarkkinoille pyrkiville maahanmuuttajille tulee olla valtion työhallinnolla. Helsingin kaupunki tarjoaa joko omana toimintanaan tai ostopalveluna suomen ja ruotsin kielen koulutusta a) työntekijöilleen; b) kaupungilla työvoimapoliittisessa toimenpiteessä oleville; c) työmarkkinoiden ulkopuolella oleville; sekä d) työssä käyville. Lisäksi suomen ja/tai ruotsin kielen opinnot liittyvät olennaisena osana moneen henkilöstökeskuksen tai opetusviraston järjestämään opintokokonaisuuteen esimerkiksi aikuislukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa.

Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta haluaa korostaa, että kielikoulutusten järjestäjien välistä koordinaatiota tulisi edelleen kehittää mm. pitkien taukojen välttämiseksi eri kurssityyppien välillä. Lisäksi toiminnallisten menetelmien tulee, kuten valtuutettu Puhakka on valtuustoaloitteessaan korostanut, olla keskeisessä asemassa kielikoulutuksen toteutuksessa.

Neuvottelukunnan tietojen mukaan henkilöstökeskuksen tarjoaman kielikoulutuksen osalta on linjauksia eri työpisteiden välillä, vaikka kyse on saman työnantajan, eli Helsingin kaupungin, palveluksessa olevasta henkilöstöstä. Neuvottelukunta korostaa, että koko kaupungin tasolla tulee olla yhtenäiset ohjeistukset kielikoulutukseen osallistumisen periaatteista.

Lisätiedot

Annika Forsander, Maahanmuuttoasioiden johtaja, puhelin: 310 38365
annika.forsander(a)hel.fi